

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för språk

4SX04U Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning i gymnasieskola och vuxenutbildning (VAK), 7,5 högskolepoäng
Development and analysis of the quality of the teaching in upper secondary school and adult education (VAK), 7.5 credits

Huvudområde

Didaktik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1F

Fastställande

Fastställd 2026-01-30.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2026.

Förkunskaper

För att kunna antas till utbildningen ska du:

- ha fått ett beslut om meriteringsnivå 1,
- vara verksam som legitimerad lärare inom skolväsendet,
- ha fullgjort studier om minst 30 högskolepoäng efter din behörighetsgivande examen, varav 7,5 högskolepoäng ska utgöras av studier på avancerad nivå.

Notera att du kan ansöka till VAK innan du har fått ett beslut om meriteringsnivå 1, förutsatt att du har ansökt om meriteringsnivå 1 senast i samband med din ansökan till VAK.

Mål

Delkurs 1. Former för systematisk dokumentation och analys av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling (2,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska den studerande:

- ha översikt över och kunna kritiskt värdera former för systematisk dokumentation av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling,
- uppvisa förmåga att sammanhållet genomföra adekvat och etiskt försvarbar dokumentation och analys utgående från en kombination av etablerade metoder med beaktande av önskat syfte.

Delkurs 2. God undervisningspraktik och individuell undervisningsskicklighet (1,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska den studerande:

- kunna kritiskt värdera traditionsbaserad undervisningspraktik inom den egna inriktningen i relation till beskrivningar av god undervisning baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, i relation till elevers lärande och utveckling,
- ha kännedom om några väletablerade ramverk för beskrivning och bedömning av undervisningsskicklighet,
- ha översikt över och kunna diskutera vad som på vetenskaplig grund utmärker expertis avseende undervisning i relation till elevers lärande och utveckling.

Delkurs 3. Undervisningsutvecklande arbete (3,5 hp)

Efter avslutad delkurs ska den studerande:

- kunna identifiera och problematisera vad som med beaktande av lokala förhållanden, styrdokument och tillgänglig kunskap kan/bör utgöra önskvärt fokus i en undervisningsutvecklande insats,
- ha god kännedom om såväl helhet som delar i några centrala modeller för undervisningsutveckling, samt deras grundpremissor,
- kunna kollegialt planera, genomföra och utvärdera en undervisningsutvecklande insats i enlighet med någon modell och med beaktande av önskad kunskapsutveckling för elever,
- kunna diskutera former för att förädla och sprida utvecklad kunskap som beprövad erfarenhet kollegialt och till den kollektiva kunskapsbasen.

Innehåll

Delkurs 1. Former för systematisk dokumentation och analys av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling (2,5 hp)

Delkursen ger en introduktion till analys och bedömning av undervisning i relation till elevers lärande och utveckling, anpassat för olika syften, som kollegial undervisningsutveckling eller stödjande av individuell undervisningsskicklighet.

Exempel på sådana former kan vara observationsprotokoll som Protocol for Language Arts Teaching Observation (PLATO), analysverktyget Systematisk Kartläggning av Undervisningsutmaningar (SKU), eller teorier/modeller som variationsteori och Direct Instruction.

Delkursen omfattar också olika former för att systematiskt dokumentera undervisning och elevers lärande och utveckling (exempelvis video, ljudinspelning, systematiska

anteckningar, observationsprotokoll, kunskapstester, elevprodukter, enkäter eller intervjuer), som är funktionella för analys och bedömning av undervisningskvalitet, anpassat för olika syften.

Delkursen behandlar dessutom former för syftedrivna planering av upplägg och procedurer för koordinering mellan olika typer av underlag i förhållande till tillgänglig tid och resurser samt relevanta etiska och lagmässiga krav som kan aktualiseras vid arbete med dokumentation och analys av undervisning.

Delkurs 2. God undervisningspraktik och individuell undervisningsskicklighet (1,5 hp)

Delkursen behandlar och ger kritiska perspektiv på forskningssammanställningar över vad som är god undervisningspraktik på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, generellt och specifikt för olika skolformer och verksamheter, nivåer och ämnen.

Delkursen ger också en översikt över väl etablerade ramverk för beskrivning och bedömning av undervisningsskicklighet och empiriska studier om vad som kännetecknar särskilt skickliga lärare i relation till att åstadkomma önskvärda utfall av elevers lärande och utveckling, kompletterat med exempel på konkret praktik från svensk kontext.

Delkurs 3. Undervisningsutvecklande arbete (3,5 hp)

Delkursen ger en översikt över olika sätt att identifiera och problematisera önskvärt fokus i en undervisningsutvecklande insats med beaktande av lokala förhållanden, styrdokument och tillgänglig kunskap.

Den ger också en översikt över väl etablerade modeller för i första hand kollegial undervisningsutveckling och en diskussion av vad evidensbaserad undervisningsutveckling innebär. Exempel på sådana modeller är design based research, lesson study och learning study, men även mer experimentella designers så som alternative treatment designs.

Delkursen behandlar vidare det praktiska genomförandet av någon modell för undervisningsutveckling, i ett för läraren lokalt kollegialt sammanhang.

Delkursen ger även ett kritiskt perspektiv på diskussion av uppföljning och utvärdering, samt former för spridning och granskning av undervisningsutvecklande arbete i relation till uppsatta mål.

Undervisningsformer

Arbetet i kursen består av föreläsningar, inläsning av kurslitteratur, seminarier, och diskussioner samt praktiska övningar som ska genomföras i den egna verksamheten. Undervisningen sker huvudsakligen på svenska, men enstaka inslag kan vara på engelska.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

För betyget *Väl godkänd* på hela kursen krävs att den studerande uppnått betyget Väl godkänd på minst 4 av 7,5 högskolepoäng.

Delkurserna examineras genom följande moment:

Delkurs 1 examineras genom en skriftlig uppgift som också redovisas muntligt, 2,5 hp.

Delkurs 2 examineras genom en skriftlig uppgift, 1,5 hp.

Delkurs 3 examineras genom en skriftlig uppgift som också redovisas muntligt, 3,5 hp.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

4SX02U (7,5 hp)

Övrigt

Kursen ges på uppdrag av Skolverket inom ramen för det nationella professionsprogrammet.

Kurslitteratur och övriga läromedel

På kursens lärplattform ges mer precis information om vilken litteratur de studerande förväntas läsa inom respektive delkurs. Flertalet av artiklarna kommer att finnas tillgängliga på lärplattformen. Ämnesspecifik litteratur kan tillkomma.

Bell, C. & Mislevy, M. (2021). Practice, Feedback, Argument, Measurement: A Frame for Understanding Diverse Perspectives on Teaching Assessments Ingår i: M. Blikstad-Balas, K. Klette & M. Tengberg, M. (red.) *Ways of analyzing teaching quality: potentials and pitfalls*. (ss. 21-52). Scandinavian University Press. [ca 40 sidor]

Carlgren, I. Eriksson, I. & Runesson, U. (2017) Learning study. Ingår i: I. Carlgren, I. (red.). *Undervisningsutvecklande forskning – exemplet learning study*. Gleerups. [12 sidor]

Carlgren, I. (red.). (2012). The learning study as an approach for “clinical” subject matter didactic research. *International Journal for Lesson and Learning Studies*, 1(2), 126–139. [13 sidor]

de Jong, T., Lazonder, A. W., Chinn, C. A., Fischer, F., Gobert, J., Hmelo-Silver, C. E., Koedinger, K. R., Krajcik, J. S., Kyza, E. A., Linn, M. C., Pedaste, M., Scheiter, K., & Zacharia, Z. C. (2023). Let's talk evidence – The case for combining inquiry-based and direct instruction. *Educational research review*, 39, \Article 100536. [14 sidor]

Doig, B & Groves, S (2011). Japanese Lesson Study: Teacher Professional Development through Communities of Inquiry. *Mathematics Teacher Education and Development*, 13(1), 77-93. [20 sidor]

Eriksson, I., Björnhammer, S. & Jägerskog, A.-S. (2025). *Undervisningsutmaningar 7–9, som en guldgruva för lärardriven didaktisk skolutveckling*. Natur & Kultur. [132 sidor]

Hoogland, I., Schildkamp, K., Van der Kleij, F., Heitink, M., Kippers, W., Veldkap, B., & Dijkstra, A. M. (2016). Prerequisites for data-based decision making in the classroom: Research evidence and practical illustrations. *Teaching and Teacher Education*, 60(3), 377–386. [10 sidor]

Håkansson, J. & Sundberg, D. (2023). *Utmärkt lärare: forskningen om lärarskicklighet och vägar dit*. (Första utgåvan). Natur & Kultur. [kapitel 1, 2, 3 & 6, ca 100 sidor]

Håkansson, J. & Sundberg, D. (2020). *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. (Andra utgåvan). Natur & Kultur. [kapitel 2, 3, 4 & 6, ca 100 sidor]

Kirsten, N., & Lindvall, L. (2024). *Forskningsstöd för kompetensutvecklingsmodellens effekter på undervisning och lärande*. Mälardalens Universitet och Uppsala universitet. [ca 40 sidor]

Kullberg, A., Ingerman, Å. & Marton, F. (2024). *Planning and Analyzing Teaching Using the Variation Theory of Learning*. Routledge. [122 sidor]

Lärarnas Yrkesetiska råd (2001/2023). *Lärares yrkesetik*. [ca 4 sidor]

Mausethagen, S., Prøitz, T., & Skedsmo, G. (2018). Teachers' use of knowledge sources in 'result meetings': thin data and thick data use. *Teachers and Teaching*, 24(1), 37–49. [ca 30 sidor]

Perry, T., Lea, R., Jørgensen, C. R., Cordingley, P., Shapiro, K., & Youdell, D. (2021). *Cognitive Science in the Classroom*. Education Endowment Foundation (EEF). [urval ca 100 sidor]

Skolforskningsinstitutet (2022). *Erfarenheter av att använda forskning för undervisning – tillvägagångssätt, möjligheter och utmaningar*. Skolforskningsinstitutet fördjupar 2022:01. Skolforskningsinstitutet. [34 sidor]

Skolforskningsinstitutet (2022). *Hur ska man veta vad forskningen säger: Om vetenskaplig kunskap och hur man kan förhålla sig till vetenskapliga resultat*. Skolforskningsinstitutet fördjupar 2022:01. Skolforskningsinstitutet. [39 sidor]

Stockard, J., Wood, T. W., Coughlin, C., & Rasplia Khoury, C. (2018). The Effectiveness of Direct Instruction Curricula: A Meta-Analysis of a Half Century of Research. *Review of Educational Research*, 88(4), 479-507. [ca 30 sidor]

Tengberg, M., & Wejrums, M. (2021). Observation och återkoppling med fokus på utvecklad undervisning: Professionsutveckling med hjälp av PLATO. *Acta Didactica Norden*, 15(1). [22 sidor]